

Výroční zpráva o výkonu regionálních funkcí v roce 2018

Pověřená knihovna: Městská knihovna Náchod, o.p.s.

1. Síť obsluhovaných knihoven

1 základní knihovna pověřená výkonem regionálních funkcí

10 základních profesionálních knihoven

59 základních neprofesionálních knihoven

11 poboček profesionálních knihoven

1 knihovna jiných sítí

Z důvodu nezájmu zřizovatele je od konce roku 2016 pozastavena činnost Obecní knihovny Hynčice. V roce 2018 byla zrušena knihovna ve Stolíně - pobočka Knihovny Břetislava Kafky v Červeném Kostelci.

Mezi obsluhované knihovny patří i Odborná knihovna Oblastní nemocnice Náchod, která využívá výměnné fondy.

2. Pracovníci zajišťující regionální služby

Regionální služby v okrese zajišťuje 2,65 přepočteného úvazku. Z toho 1,8 úvazku metodika, 0,65 zpracování fondu a 0,2 úvazku řízení a ekonomika. Snížení úvazků metodiků o 0,1 oproti roku 2017 je způsobeno přesunem pracovníků v rámci pracovních pozic v knihovně. Platové zařazení metodiků je v 9. tarifním stupni.

Knihovnické služby byly objednány u čtyř profesionálních knihoven s právní subjektivitou (Červený Kostelec, Jaroměř, Nové Město nad Metují a Police nad Metují). Tyto knihovny zajišťují tvorbu a distribuci výměnných souborů z prostředků dotace na regionální funkce i z prostředků přispívajících obcí, a dále poradenskou a konzultační činnost pro základní knihovny provozované obcemi příslušných střediskových obvodů, Městská knihovna Jaroměř zajišťuje pro obecní knihovny svého obvodu i revize fondů.

3. Finanční zajištění regionálních funkcí

3.1 Výsledky podpory RF formou dotací a darů od zřizovatelů obsluhovaných knihoven

Na výkon regionálních funkcí bylo knihovně přiděleno o 113 000 Kč více než v roce předchozím.

Z celkové částky 1 904 000 Kč bylo 42 % použito na mzdové náklady a 12 % na nákup knihovnických služeb u čtyř profesionálních knihoven s právní subjektivitou (Červený Kostelec, Jaroměř, Nové Město nad Metují a Police nad Metují).

Na nákup výměnného fondu bylo z dotace na výkon regionálních funkcí použito 366 116 Kč, což je více než 19 % z celkové částky dotace. Na nákup výměnného fondu přispělo 53 zřizovatelů neprofesionálních knihoven částkou 370 580 Kč. Některé obce vydávají značné částky na nákup literatury do fondu vlastní knihovny a služeb výměnných souborů využívají minimálně (Hořičky, Chvalkovice). Tyto obce na nákup výměnného fondu nepřispívají.

V roce 2018 byla v dotačním programu Ministerstva kultury VISK 3 získána dotace na nákup 10 licencí systému e-Verbis. Ze získané dotace bylo hrazeno 84 000 Kč, zbylých 65 062 Kč bylo hrazeno z dotace na regionální funkce.

4. Hodnocení dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

4.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor

Konzultace byly podle potřeby poskytovány pracovníkům obsluhovaných knihoven i zřizovatelům těchto knihoven, týkaly se především výběru knih z výměnného fondu, statistik, dotačních programů pro

knihovny či rekonstrukcí a obnovy vybavení knihoven. Celkem bylo poskytnuto 95 konzultací, část z nich byla vedena telefonicky či elektronicky (e-mailem).

V roce 2018 bylo uskutečněno 248 metodických návštěv, které se týkaly především rozvozu výměnného fondu, aktualizace a revize fondu neprofesionálních knihoven, zaučení nových neprofesionálních knihovníků, správy knihovnických systémů a kontroly běžné činnosti těchto knihoven.

Všem profesionálním i neprofesionálním knihovnám byla poskytnuta pomoc při sestavování statistických výkazů.

4.1.1 Soutěž Vesnice roku – Knihovna roku

Komisi soutěže Vesnice roku byly poskytnuty informace o přihlášených knihovnách. Jednalo se o knihovny v obcích Křinice, Nový Hrádek a Žďár nad Metují. Zúčastněným knihovnám byla poskytnuta metodická i praktická pomoc při přípravě na soutěž.

4.1.2 Příklady zapojení knihoven do kampaně Elektronické zdroje a služby v knihovnách

Žádná z knihoven se do této kampaně nezapojila.

4.1.3 Web Pro knihovníky

Městská knihovna Náchod spravuje a pravidelně aktualizuje oddíl pro knihovny na svých webových stránkách (proknihovny.mknachod.cz). Jsou zde zveřejňovány aktuální informace z oboru, materiály pro práci v knihovnách, zápisy z porad, informace pro zřizovatele apod. Součástí je i adresář knihoven regionu Náchod.

4.2 Hodnocení knihovnických činností

Statistické údaje byly porovnány se standardem VKIS a výsledky byly prezentovány profesionálním knihovnám na poradě 11. 4. 2018.

4.2.1 Oceňování knihovníků

Pro udělení titulu Knihovník roku 2018 byla v kategorii knihovnice/knihovník malé veřejné knihovny nominována paní Milena Archlebová, knihovnice Obecní knihovny v Bohuslavicích. Ocenění získala za dlouholeté působení v knihovně.

4.3.2 Průzkumy spokojenosti uživatelů

V žádné z knihoven nebyl proveden průzkum spokojenosti uživatelů.

4.3.3 Aktualizace centrálního adresáře

Aktualizaci záznamů si profesionální knihovny zajišťují samy podle aktuálních změn, nejméně však 1x ročně. Aktualizaci záznamů neprofesionálních knihoven zajišťuje knihovna pověřená regionální funkcí podle aktuálních změn, nejméně však 1x za rok.

4.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Uskutečnily se celkem 2 porady profesionálních knihoven (11. 4. a 13. 12.) a 1 porada knihoven podílejících se na výkonu regionálních funkcí (11. 4.). Hlavními tématy bylo statistické vykazování, aktuální informace z oboru, vzdělávání knihovníků, ochrana osobních údajů, automatizace knihoven. Dále proběhlo ve střediskových obvodech 10 porad knihovníků neprofesionálních knihoven (středisko Náchod 10. 4. a 13. 12., středisko Jaroměř 6. 3. a 20. 11., středisko Nové Město nad Metují 28. 3. a 24. 9., středisko Červený Kostelec 21. 3. a 3. 10., středisko Police nad Metují 26. 6. a 11. 12.). Hlavními tématy porad bylo statistické vykazování, aktuální dění v oboru, dotační programy pro

knihovny, práce se čtenáři, knižní novinky, ochrana osobních údajů, automatizované knihovní systémy.

Pro pracovníky profesionálních i neprofesionálních knihoven uspořádala Městská knihovna v Náchodě semináře a kurzy:

22. 1.	Tritius – předvedení systému, informace k novému systému	5 účast.	3,3 vyuč. hodiny
16.4.	Informační bezpečnost s ukázkou výuk. lekcí pro žáky ZŠ	19 účast.	8 vyuč. hodin
2.5.	Burza nápadů	14 účast.	4,7 vyuč. hodin
20. 10.	Exkurze knihovníků – Rentzovo muzeum barokního tisku, Městská knihovna Slavoj – Dvůr Králové nad Labem, Obecní knihovna Studnice	14 účast.	9,3 vyuč. hodiny

Nabízeného vzdělávání se účastnili jak pracovníci knihoven z okresu Náchod, tak i pracovníci knihoven z jiných regionů (Trutnov, Rychnov nad Kněžnou).

Všem neprofesionálním knihovnám byly v průběhu roku rozeslány 3 dopisy informující o aktuálním dění v oboru, Knihovnicko-informační zpravodaje U nás a další knihovnické materiály.

4.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce, revize a aktualizace

Roční přírůstek výměnného fondu za rok 2018 je 3868 knihovních jednotek (z toho je 158 darů), úbytek je 9149 knihovních jednotek. Na tvorbě výměnných fondů se podílejí i obce, které pro své obecní knihovny využívají služeb střediskových knihoven na základě smluv. Na nákup výměnného fondu přispělo 53 zřizovatelů neprofesionálních knihoven částkou 370 580 Kč.

Aktualizace výměnného fondu probíhá průběžně podle potřeby.

Distribuci souborů zajišťuje pověřená knihovna a knihovny, které mají svůj střediskový obvod. Knihovníci obecních knihoven si většinou vybírají knihy z výměnného fondu častěji a po menších dávkách, protože si je odvázejí v taškách. Rozvoz větších souborů zajišťují knihovny autem. V roce 2018 bylo do 58 obsluhovaných knihoven expedováno 178 souborů se 10 711 knihovními jednotkami. Obsluhované knihovny měly k dispozici ještě dalších 1 055 souborů se 63 328 svazky z minulých let. Z celkového počtu 79 972 svazků výměnného fondu bylo v neprofesionálních knihovnách umístěno a využíváno více než 92 % tohoto fondu.

4.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů obsluhovaných knihoven

Pracovnice metodického oddělení provedly pravidelnou revizi celkem 7 082 knihovních jednotek a to v 6 knihovnách (v obcích Horní Rybníky, Provodov, Šonov, Zábrodí, Vlkov, Rožnov). Aktualizace fondů obecních knihoven probíhá průběžně, rozsáhlejší aktualizace proběhla ve 14 obecních knihovnách střediska Jaroměř.

4.6 Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Střediskové knihovny nakupují z prostředků obecních úřadů pouze knihy do výměnných fondů.

4.7 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

V souvislosti s budováním regionálního systému byl poskytnut servis 12 knihovnám (Vlkov, Velichovky, Studnice, Vysokov, Stárkov, Řešetova Lhota, Šonov, Adršpach, Žďárky, Kramolna, Otovice, Křínice).

5. Úkoly ze smluv o přenesení regionálních funkcí pro rok 2018

5.1 Aktualizace výměnných fondů (výsledky analýzy a aktualizace)

Aktualizace výměnného fondu probíhá průběžně, vyřazována je především zastaralá naučná literatura či multiplikáty málo čtených knih. Průběžně je také sledováno využití knih z výměnného fondu, které jsou v knihovnách umístěny po delší dobu (prolongace). Využívané knihy v knihovnách nadále zůstávají, méně využívané se nabízí k cirkulaci v jiných knihovnách.

5.2 Aktualizace fondů v obsluhovaných knihovnách – příklady metodické i praktické pomoci

Aktualizace fondů obecních knihoven probíhá průběžně, rozsáhlejší aktualizace proběhla ve 14 obecních knihovnách střediska Jaroměř.

Dokumenty k vyřazení navrhuje knihovník, častěji však metodik. O vyřazování většího množství knih je vždy informován zřizovatel dané knihovny. Vyřazené knihy nabízí knihovník volně k rozebrání, v případě vyřazení většího množství poškozených anebo výrazně zastaralých knih nabízí metodik odvoz knih do sběru.

5.3 Podíl oblasti na zpracování Koncepce rozvoje veřejných knihoven kraje na léta 2019-2023.

Za region Náchod pracovala na tvorbě nové koncepce Bc. Lada Všeticková, DiS., ředitelka Městské knihovny Nové Město nad Metují. Pracovala ve skupině zabývající se prostory a vybavení knihoven.

5.4 Stav zapojení oblasti do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2018

Městská knihovna Náchod zahájila přípravy pro zapojení se do centrálního portálu knihoven. Z regionu Náchod se žádná z dalších knihoven neplánuje připojit ani v roce 2019, důvodem je technická i finanční náročnost.

5.5 Metodická pomoc při budování webových stránek obsluhovaných knihoven

V rámci regionálních funkcí pomáhají střediskové knihovny svým neprofesionálním knihovnám se zakládáním a správou webových stránek. Většina těchto knihoven využívá šablonu webknihovny.cz. O vkládání informací a aktualit na webové stránky se ve většině případů stará metodik, protože samotní knihovníci nemají dostatek technických schopností ke správě webů.

Metodičky K. Havlová a A. Vlachová se podílely na tvorbě informační brožury věnující se problematice webů malých knihoven. Tato brožura byla distribuována do všech obsluhovaných knihoven. Webům neprofesionálních knihoven se bude metodické oddělení více věnovat v roce 2019.

6. Závěr

Regionální služby jsou jasným přínosem v podpoře veřejných knihoven. Díky dotaci na výkon regionální funkce je možné všestranně rozvíjet knihovnickou činnost.

Významným prvkem regionálních funkcí jsou cíleně budované výměnné fondy pro využití v obecních knihovnách. Velmi důležitou součástí je finanční podpora zřizovatelů neprofesionálních knihoven, díky jejichž příspěvkům je možné nabídnout čtenářům neprofesionálních knihoven větší a širší nabídku titulů ve výměnném fondu.

Střediskový systém péče o neprofesionální knihovny má v regionu Náchod dlouholetou tradici. Tento systém se ukazuje být výhodným díky geografické blízkosti malých knihoven ke střediskům, dlouhodobému budování vztahů a vazeb s knihovníky i zřizovateli a v neposlední řadě i díky možnosti zaměření většího úsilí metodika na menší počet knihoven.

V roce 2019 se metodické oddělení zaměří především na revize fondů neprofesionálních knihoven, aktualizaci fondů knihoven dle doporučení Standardu pro dobrý knihovní fond, webovou prezentaci knihoven a zapojování neprofesionálních knihoven do regionálního knihovního systému.

Přílohy: Výkaz výkonů a financování regionálních funkcí za rok 2018

Zprávu sestavil: Bc. Klára Havlová

Dne: 14. 1. 2019

